

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยางพาราเป็นอีกหนึ่งพืชเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้ประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่ง และในปัจจุบันประเทศไทยก็เป็นประเทศที่สามารถส่งออกยางพาราได้เป็นอันดับหนึ่งของโลกด้วย สภาพภูมิประเทศพื้นที่ที่สามารถทำใหยางพาราสามารถให้ผลผลิตได้เต็มที่จึงทำให้เกิดข้อได้เปรียบ ในการผลิตยางพารา จึงทำให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่การปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นทุกปี และความต้องการ ในการใช้ประโยชน์จากยางพาราของโลกก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำใหยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจอย่างแท้จริง จากกราฟแสดงให้เห็นถึงปริมาณการผลิตและการส่งออกยางพารา ของไทยที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 1.1 แสดงปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทย

หน่วย: เมตริกตัน

ปีพ.ศ.	ปริมาณการผลิต	ปริมาณการส่งออก	ใช้ในประเทศ	สต็อก
2536	1,553,384	1,396,783	130,236	115,561
2537	1,717,861	1,604,964	132,195	96,546
2538	1,804,788	1,635,533	153,159	113,03
2539	1,970,265	1,762,989	173,671	147,669
2540	2,032,714	1,837,148	182,02	159,374
2541	2,075,950	1,839,396	186,379	209,546
2542	2,154,560	1,886,339	226,917	250,85
2543	2,346,487	2,166,153	242,549	188,635
2544	2,319,549	2,042,079	253,105	213,200
2545	2,615,104	2,354,416	278,355	196,68
2546	2,876,005	2,573,450	298,699	202,24
2547	2,984,293	2,637,096	318,649	232,56
2548	2,937,158	2,632,398	334,649	204,256
2549	3,136,993	2,771,673	320,885	249,895
2550	3,056,005	2,703,762	373,659	230,39
2551	3,089,751	2,675,283	397,595	251,721
2552	3,164,379	2,726,193	399,415	293,659

ที่มา : สถิติยางไทย สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร (2553)

ยางพาราได้ขยายพื้นที่ในการปลูกจากที่อดีตปลูกเฉพาะภาคใต้ แต่ในปัจจุบันได้มีการปลูกยางพาราได้เกือบทุกภาค และภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็เป็นอีกพื้นที่ในการปลูกต้นยางพาราที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ในปัจจุบันมีการปลูกยางพาราเป็นจำนวนมากเกิน 3 ล้านไร่ โดยเฉพาะจังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีการปลูกยางพารามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ล่าสุดมีพื้นที่ปลูกยางพาราประมาณ 801,878 ไร่ เกษตรกรจำนวน 47,357 ครัวเรือน แบ่งเป็นสวนยางในโครงการ 601,617 ไร่ และสวนยางที่เกษตรกรปลูกเองอีก 200,261 ไร่ สาเหตุที่หนองคายสามารถปลูกยางพาราได้เป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากมีปัจจัยที่เอื้อต่อการปลูกยางพารา เช่น สภาพ

พื้นที่ที่เหมาะสม สภาพดิน หรือปริมาณน้ำฝนที่มากพอที่สามารถทำให้ต้นยางเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ตามความต้องการ และเกษตรกรยังสามารถขายยางพาราได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพราะในจังหวัดหนองคาย ในขณะที่ภาคเอกชนได้เข้ามาตั้งโรงงานผลิตยางแผ่นขนาดใหญ่แล้วถึง 3 โรงงาน โดยการขายยางพาราในจังหวัดหนองคายและจังหวัดใกล้เคียงนั้น ไม่ต้องพึ่งราคา ยางพาราจากตลาดกลางที่อำเภอหาดใหญ่แล้ว เพราะมีตลาดกลางราคายางพาราภายในจังหวัด หนองคาย ที่ศูนย์วิจัยยางหนองคาย อำเภอรัตนวาปี

ปัจจุบันการกรีดยางพาราและแปรรูปเป็นยางพาราแผ่นดิบสามารถขายได้ในราคาประมาณ 90-170 บาทต่อกิโลกรัม และเศษยางหรือยางก้อนถ้วย จะขายได้ราคาประมาณ 60-95 บาท ในด้าน เศรษฐกิจและตลาดโลกที่กำลังเจริญเติบโต มีความต้องการใช้ยางเพิ่มขึ้น เพื่อใช้ในอุตสาหกรรม รถยนต์ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและอื่นๆ การพัฒนาของประเทศไทยจึงต้องรุกให้ทันต่อกระแสโลก โดยเฉพาะเกษตรกรผู้ผลิตยางพาราเป็นเกษตรกรระดับรากหญ้า นอกจากการผลิตยางแผ่นแล้ว เกษตรกรมีทางเลือกเพิ่มขึ้น คือยางก้อนถ้วยก็เป็นการผลิตอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบที่ใช้ ในการทำยางแท่ง ที่มีคุณภาพสูง แต่มีต้นทุนในการผลิตต่ำกว่ายางแผ่นดิบ เพื่อรองรับการ ขยายตัวของตลาดยางแท่งที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันยางก้อนถ้วยของเกษตรกรได้มีการผลิต แพร่หลายในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดหนองคาย ได้รวมกลุ่มผลิตเป็น จำนวนมาก เนื่องจากผลิตง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย ใช้แรงงานน้อย เพราะยางก้อนถ้วยนั้นใช้ต้นทุน ในการผลิตน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นค่าเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ต่างๆที่ไม่จำเป็นต้องใช้ ค่าแรงงานที่ ลดลง ทำให้เกษตรกรนิยมใช้วิธีนี้มาก แต่ถึงต้นทุนจะต่ำลง แต่กรมส่งเสริมการเกษตรก็ยังไม่ได้ให้ คำตอบถึงผลกระทบหรือปัญหาต่างๆที่ตามมาอย่างชัดเจน

ตารางที่ 1.2 แสดงพื้นที่ปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2551 หน่วย : ไร่

จังหวัด	2549	2550	2551
1. กาบสมิธุ์	32,480	50,772	137,398
2. ขอนแก่น	18,587	32,089	38,507
3. ชัยภูมิ	18,415	26,163	31,431
4. นครพนม	82,324	105,876	140,517
5. นครราชสีมา	12,126	16,962	25,833
6. บุรีรัมย์	137,632	174,720	178,331
7. มหาสารคาม	2,774	3,234	3,881
8. มุกดาหาร	67,757	91,895	110,000
9. ยโสธร	32,629	43,180	49,657
10. ร้อยเอ็ด	17,131	21,441	24,657
11. เลย	195,925	241,513	382,497
12. ศรีสะเกษ	105,965	157,229	176,096
13. สกลนคร	62,160	93,240	171,665
14. สุรินทร์	64,452	84,978	90,686
15. หนองคาย	425,216	531,520	637,824
16. หนองบัวลำภู	30,969	53,930	94,288
17. อำนาจเจริญ	23,197	35,358	42,418
18. อุตรธานี	101,986	219,270	295,000
19. อุบลราชธานี	107,898	159,846	168,523
รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,539,623	2,143,216	2,799,209

ที่มา : สถิติยางไทย สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร (2553)

จากตารางที่ 1.2 จะเห็นได้ชัดว่า จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตัวเลขของพื้นที่ปลูกยางพาราก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีและทุกจังหวัดด้วย

ตารางที่ 1.3 แสดงพื้นที่ในการกรีดยางและรูปแบบการผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย หน่วย:ไร่

พื้นที่ปลูกยางทั้งหมด ในจ.หนองคาย	พื้นที่ปลูกยางที่สามารถกรี ได้	ทำยางก้อนถ้วย ประมาณ	ทำยางแผ่นและอื่นๆ ประมาณ
801,878	225,046	202,541(90%)	22,505(10%)

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย กรกฎาคม 2553

จากกราฟที่ 1.3 แสดงให้เห็นถึงจำนวนพื้นที่ที่ผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย มีการทำยางก้อนถ้วยถึง 90 เปอร์เซ็นต์ และทำยางแผ่นและอื่นๆเช่น ขายเป็นน้ำยางสด อีก 10 เปอร์เซ็นต์ ถึงแม้ว่ายางพาราก่อนถ้วยนั้นมีต้นทุนต่ำในการผลิต แต่ตลาดการประมูลยางพาราของจังหวัดก็ไม่รองรับการประมูลยางพาราก่อนถ้วยเพราะไม่อยู่ในมาตรฐานยางที่ถูกต้อง ทั้งยังไม่มีการสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตยางก้อนถ้วย กรมส่งเสริมการเกษตรยังคงต้องการให้ผลิตในรูปแบบยางแผ่นดิบ แต่เกษตรกรจำนวนมากนิยมใช้วิธีการผลิตในรูปแบบยางก้อนถ้วย

ด้วยเหตุนี้จึงเลือกจังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดในการศึกษาครั้งนี้ เพราะนอกจากการเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ยางมากที่สุดภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ยังมีการผลิตยางในรูปแบบยางก้อนถ้วยอย่างแพร่หลาย

ดังนั้นการศึกษานี้มีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิต ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพาราในรูปแบบยางก้อนถ้วย เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนหรือพัฒนาการผลิตให้กับเกษตรกรที่ผลิตยางพาราในปัจจุบันและเกษตรกรรายใหม่ในจังหวัดหนองคายที่กำลัง จะ ปลูกยางพาราหรือกำลังจะผลิตยางพาราต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษามูลเหตุในการตัดสินใจผลิตยางพาราในรูปแบบยางพาราก่อนถ้วย ในในเขตอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทน การผลิตยางพาราในรูปแบบยางก้อนถ้วย ในเขตอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและผลกระทบที่เกษตรกรได้รับในการผลิตยางพาราก่อนถ้วย

ลิขสิทธิ์ของวิทยานิพนธ์นี้สงวนลิขสิทธิ์โดย Chiang Mai University
All rights reserved

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถทราบถึงมูลเหตุในการตัดสินใจเลือกรูปแบบการผลิตยางพาราในรูปแบบยางพารา ก้อนถ้วย วิธีการผลิตยางพาราในรูปแบบยางพาราก้อนถ้วย ปัญหา อุปสรรคและผลกระทบที่เกิด ขึ้นกับเกษตรกรที่ผลิตยางพาราก้อนถ้วย ต้นทุนและผลตอบแทน ในการผลิตยางพาราก้อนถ้วย ของเกษตรกร และสามารถมองเห็นข้อดี ข้อเสียของการผลิต ทักษะคติต่อการเลือกรูปแบบในการ ผลิตยางพารา เพื่อนำไปพัฒนาและช่วยยกระดับการผลิตหรือมูลค่าของผลผลิตได้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดหนองคาย อำเภอรัตนวาปี ที่กรีดยางพาราในรูปแบบยางพาราก้อนถ้วย และจำหน่ายผลผลิตได้แล้ว โดย ทำการศึกษาการตัดสินใจเลือกรูปแบบการผลิตยางพาราในรูปแบบยางพาราก้อนถ้วย วิธีการผลิต ต้นทุนการผลิต ปัญหา อุปสรรคและผลกระทบในการผลิตยางพาราในรูปแบบยางพารา ก้อนถ้วย